

Licejska knjižnica

Murska Straža

Glasiło obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravništvo v Gornji Radgoni, Spodnji Griz št. 7, I. nadst. Telefon št. 7. Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsak petek zjutraj in stane s poštnino vred za celo leto 30 K, za pol leta 15 K, za četrt leta 8 K. Posamezna številka stane 1 K. Poštnina pavšalirana.

Inserati: Ena šeststolpna petivrsta (prostor 3 mm visok in 45 mm širok) K 1-50. Pri večkratni objavi primeren popust.

Najnovejše! Iz Pariza je došlo uradno poročilo, da dela Mura mejo in da ostane Gornja Radgona z Apačko kotlino in z drugimi obmejnimi kraji končoveljavno v Jugoslaviji. Nemške nade so torej splavale po vodi.

Madžari na kolenih.

Antanta je poslala budimpeštanski vladi strog poziv, da mora Madžarska takoj ratificirati mirovno pogodbo. Madžari so se dolgo obotavljali vgrizniti v ta trd oreh in če bi mogli, bi se bili zvezali mažari s samim peklom, da bi se rešili pred „poniganjem.“ Odkar sta Čehoslovaška in Jugoslavija sklenili zvezo proti Madžarski in je tudi med Jugoslavijo in Italijo prišlo do sporazuma, jim je začelo svitati. Madžarski narod je poln domišljavosti in nadevatega ponosa. Radi tega se je vse do zadnjega vdajal slepi veri, da se bo mogel vsaj tako dolgo zoperstavljati volji sosednih in velikih evropskih držav, dokler se ne bodo v Srednji Evropi zopet zmedle štreme in bo iz onemogle, razpadajoče antante vstala kakor pravljicični ptič feniks neumrjoča nemško-madžarska zveza. Toda tega srečnega trenutka se Madžari niso učakali in strog ultimati iz Pariza jih je vrgel na kolena. Priznati so morali, da bodo mirovno pogodbo izvršili. Meje, ki jih pogodba določa, so priznali kot meje neodvisnih, svobodnih držav. Za njihovo zgodovino je to velpomemben trenutek, deloma tudi za našo. Jugoslavija je dobila od nekdanje ogrske države slovensko Prekmurje, Bačko in Banat (Vojvodino). Madžari so to priznali in zanaprej so imenovane pokrajine neločljivi del naše države. Kdor bi jih hotel odtrgati, bi se moral spustiti v vojno z Jugoslavijo.

Na Madžarskem vlada velika potrlost. Madžari vedo, kakor vemo tudi mi, da mirovne pogodbe niso iz železa in betona, pa če bi tudi bile, jih zmagovalc prej ali slej poruši. Ampak oni čutijo, da Madžarska ne bo nikdar več zmagovala. Njena vloga je doigrana. Dala je vse, kar je mogla dati in je postala podobna človeku, ki zama zama toži za mladostjo. Mogoče je sicer, da se enkrat uredi razmere v Srednji Evropi drugače, kakor jih je zapustil konec svetovne vojne. Vpoštevamo možnost, da bo Velika Nemčija zopet z mladostno močjo zatrobila v vojni rog. Toda Madžarska ne bo takrat igrala nobene odločilne vloge in bo samo privesek tega orjaka, obesek, ki se obeša zaradi lepšega. Kajti življenska moč Madžarov ni bila nikdar njihova svojina, temveč so jo vedno črpali iz drugih narodov. Tem narodom so vedeli vcepiti spoštovanje do sebe in jim vzgojiti suženjsko naravo. Samo radi tega so stali Nemcem ob boku.

28. november.

Tri dni še in prebivalstvo države Srbov, Hrvatov in Slovencev bo prvič glasovalo za kraljevino Jugoslavijo. Volilo bo zastopnike, kateri bodo imeli vevlačno nalogo, postaviti Jugoslavijo na temelje čvrste demokratične države. Do danes so se že vsi volilci opredelili; vsak ve, kam bo spustil svojo kroglico. Volilna borba je pri koncu; uspehi, ki jih je katera stranka dosegla, so že dovršeni in samo čakajo na trenutek, ko se pojavijo na dan.

Šli boste na volišče, da, vsi boste šli, noben volilec ne sme ostati v zapetku. Pa naj so volišča oddaljena, naj pada dež in snežena burja naj brije v obraz, vi ne ostanete doma. Dovolj so vam razlagali agitatorji na volilnih shodih; dovolj so pisali listi in razni lepaki: vi veste, za kaj gre. Kdor bi vas hotel v zadnjem trenutku odvrniti od tistega, kar ste spoznali, da najbolj odgovarja vašemu mišljenju in vaši poštenosti, temu ne verjamite. Vi ste izvedeli, da bodo zastopniki, ki jih boste 28. novembra izvolili, uredili našo državo na znotraj. Slišali ste o monarhiji in republikli, o centralizmu in samoupravi, o davčni politiki itd. O vsem tem ste zavzeli gotovo stališče, ako ste se opredelili za stranke. Radi tega v zadnjem trenutku nočemo ponavljati, kar ste že nešteto krat slišali. Vi veste, zakaj ne smete ostati doma. Vi ste prvi volilci jugoslov. države, vi ste državotvorci. Vi ste Jugoslavija.

Prvi, ki so šli po tisti stezi, katero vi nastopate, so bili junaški tovariši Črna Jurja, ki so se zbrali in z mečem podili iz dežele paše in bege. Ti so ustanovili Srbijo, vzpostavili temelje starega Dušanovega carstva, utrli pot onim, ki so približno sto let

pozneje nadaljevali njihovo delo na Kosovem in pred Skadrom. Ne smatrate teh neznanih borilcev za tujce. To so bili oni, ki so snovali domovino vseh jugoslovenskih plemen. Njihovi tovariši so bili pri nas možje, ki so naše dede in očete dramili in vzbujali k živi narodni zavesti. Leta 1914. je tujec, ki nas je dolga stoletja izkoriščal in držal v suženjskih sponah, napravil zločinski poskus: oborožil je tisoče slovenskih in hrvatskih fantov in mož ter jih poslal v boj proti onim, ki so dovršili svoj zadnji boj proti turškemu polmescu in se pripravljala na pot nam Slovincem in Hrvatom nasproti. Lagali so vam, da so Srbi vaši sovražniki. Zmedli so vas, da niste razločili resnice od laži, pravice od krivice. A zgodila se je velika krivica vam in onim, ki so se borili za osvobojenje. Pravica ni zmagala v svetovni vojni, ali Bog je uslišal glas krvi in se usmilil grmade mrličev, ki so ostali v Albaniji, ki so obležali na Krfu in ki jih sprejelo v svoje valove sinje morje. Srbija je zmagala, avstro-ogrski cesarski prestol je padel kakor staro črvivo deblo in Slovinci ter Hrvati smo postali svobodni. Ze prej ste slišali našega Kreka, ki vam je dejal: „Vi, ki ste seme izkrvavelega naroda . . . posvetite vse moči jugoslovanski državi . . .“ Bili ste seme naroda, ki je krvavel sto in sto let, ker je tujec zahteval njegovo kri, njegov znoj, njegovo smrt, njegovo zemljo. V zadnjem trenutku ste zakrvaveli iz vseh žil. In že je mislil Nemeč, Madžar, Lah, da to seme nikdar ne bo vzkliklo. Pa ste se združili z onimi, ki so vam prišli sključenega hrbta ali ponosno dvignjene glave nasproti.

Radi tega z veseljem objavljamo vest, da so Madžari priznali osvobojenje nekdanjih ogrskih Slovencev. Tisoč let so jim bili podložni in zdaj jih je rešila življenska moč, ki je izšla iz našega zatiranega jugoslov. naroda. Mi pomurski Slovinci moramo delati na ojačenje, okrepitev države, ki je predstavljajca tega osvobojenja. Mi moramo postati čvrst jez na severu Jugoslavije. Ta jez se ne sme zamajati, kadar se bodo majala tla pod našimi sosednimi državami: Avstrijo in Madžarsko. Obe sta nezmožni življenja. Vprašanje je, ali se bodeta združili v eno državno telo, kakor hočejo gotovi krogi, ali pa se bo Avstrija priklopila Nemčiji, Madžarska pa bo životarila od njene morebitne milosti.

V nedeljo se bodo vršile volitve v skupščino, ki bo dala naši jugoslov. državi ustavo. Ostanki nekdanjih ogrskih Slovencev prvič oddajajo svoj glas za svobodno narodno državo, svobodnejšo in močnejšo, kakor je bila nekdanja Koceljeva kneževina med Muro in Rabo. Vabimo jih, naj se ne odtujijo volilni mizi, zavedajoč se, da jih je srečna usoda v zadnji uri rešila pred popolnim poginom. Brez Jugoslavije se ne bi že čez petdeset let slišala okrog Murske Sobotne slovenska beseda. Hrvatski kmetje iz okolice Baje, ki pripadejo pod Madžare, jokajo nad svojo usodo in se bodo raje preselili iz svoje ožje domovine na jugoslov. tla. Naj ne bo med Prekmurci Slovence, ki bi odslej gledal v Jugoslaviji tujca, kakor so učili Madžari. Jugoslavija je in ostane večno domovina pomurskih Slovencev.

pozneje nadaljevali njihovo delo na Kosovem in pred Skadrom.

Ne smatrate teh neznanih borilcev za tujce. To so bili oni, ki so snovali domovino vseh jugoslovenskih plemen. Njihovi tovariši so bili pri nas možje, ki so naše dede in očete dramili in vzbujali k živi narodni zavesti.

Leta 1914. je tujec, ki nas je dolga stoletja izkoriščal in držal v suženjskih sponah, napravil zločinski poskus: oborožil je tisoče slovenskih in hrvatskih fantov in mož ter jih poslal v boj proti onim, ki so dovršili svoj zadnji boj proti turškemu polmescu in se pripravljala na pot nam Slovincem in Hrvatom nasproti. Lagali so vam, da so Srbi vaši sovražniki. Zmedli so vas, da niste razločili resnice od laži, pravice od krivice. A zgodila se je velika krivica vam in onim, ki so se borili za osvobojenje.

Pravica ni zmagala v svetovni vojni, ali Bog je uslišal glas krvi in se usmilil grmade mrličev, ki so ostali v Albaniji, ki so obležali na Krfu in ki jih sprejelo v svoje valove sinje morje. Srbija je zmagala, avstro-ogrski cesarski prestol je padel kakor staro črvivo deblo in Slovinci ter Hrvati smo postali svobodni.

Ze prej ste slišali našega Kreka, ki vam je dejal: „Vi, ki ste seme izkrvavelega naroda . . . posvetite vse moči jugoslovanski državi . . .“

Bili ste seme naroda, ki je krvavel sto in sto let, ker je tujec zahteval njegovo kri, njegov znoj, njegovo smrt, njegovo zemljo. V zadnjem trenutku ste zakrvaveli iz vseh žil. In že je mislil Nemeč, Madžar, Lah, da to seme nikdar ne bo vzkliklo.

Pa ste se združili z onimi, ki so vam prišli sključenega hrbta ali ponosno dvignjene glave nasproti.

To je bilo 1. decembra 1918. In 28. novembra letos vas po dolgih sparih in medsebojnih prepirih, ki so jih krivi razni sprti strankarji, vabijo na volišča, da oddate svoje glasove za svobodno domovino.

Različne nazore imamo, raznim strankam pripadamo, toda v enem smo in moramo biti edini: Enkrat pridobljena svoboda ne sme propasti nikdar, ujedinjena jugoslov. država mora ostati in delati moramo na to, da jo kar najbolj okrepimo in učvrstimo. V ta namen pošiljate svoje zastopnike v ustavo, tvorno skupščino.

Ne ostanite doma! Pojdite na volišča! Storite to, o čemur ste z pošteno vestjo razmišljali!

Osvetlite v zgodovini naroda in narodne države 28. november 1920!

O Apački kotlini.

Ker se v nemškem kakor tudi v domačem časopisu z ozirom na delovanje razmejivne komisije iznova pojavlja vprašanje Apačke kotline, t. j. ozemlja, ki leži na desnem bregu Mure med reko in pobočjem Slov. goric približno od Gornje Radgone do Gornjega Cmureka, podajamo v odlomkih referat znanega strokovnjaka za našo severno mejo pri mirovni konferenci v Parizu prof. dr. Kovačiča:

Apačko kotlino vso zahtevano brezpogojno in sicer iz prometnih, narodno političnih, gospodarskih in strateških ozirov.

Velika okr. cesta veže Apačko kotlino z Gornjo Radgono in ondotnin kolodvorom; razdalja med Apačami in Gornjo Radgono je le okoli 5 km, zračne linije, do Cmureka onstran Mure pa okoli 12 km.

Apačka okolica je cela agrarnega značaja in bo torej lažje spravljala svoje pridelke na kolodvor v G. Radgono in odtod dobivala svoje industrialne potreščine, kakor pa po par slabih občinskih cestah čez mnogotere murske rokave onstran Mure v Halbenrain.

Iz gornjeradgonskih zemljiških knjig se lahko vsakdo prepriča, da imajo prebivalci Apačke kotline mnogo posestev preko okrajne meje v gornjeradgonskem okraju. Gospodarska gravitacija Apačke kotline torej kaže na jug, ne na sever preko Mure. Etnografski moment je preneznaten, da bi se tu spreminjala že določena, povsem naravna meja. Če bi se enkrat opustila Mura kot naravna meja, bi se ne mogle priklopiti Avstriji le nekatere vasi, ki jih zadnja statistika izkazuje kot celo ali po večini nemške. Poseči bi se moralo globlje in poiskati neka naravna črta za mejo. S tem bi se Slovincem zadala nova velika krivica in Nemcem dala nagrada za njih nasilno germanizacijo. Razen tega bi se s tem na desni strani Mure dobil teren za vsenemške mahinacije po Slovenskih goricah in druge nerednosti, ki se gode ob slabo označenih državnih mejah (kriomčarenje uhajanje vojnih beguncev in zlikovcev itd.) kar je pri tako naravni meji, kot je Mura, veliko težje.

Obmejno nemško ljudstvo onstran Mure samo smatra Muro kot etnografsko mejo. Med nemškimi poljanci levo od Mure velja desni breg Mure kot „das Windische“ levi breg pa je „der deutsche Boden“. Če grede Nemci preko Mure v trgateg, pravijo: „Jetzt gehen wir ins Windische zur Lese.“ Nasprotno pa, če gre kak Nemeč od desnega brega na ono stran dela iskat, pravi, da gre „ins Deutsche arbeiten“. Kar je namreč statističnega nemštva na desni strani Mure, je večinoma delo germanizacije po uradih, šolah in društvi, ker so ti kraji bili združeni z nemškimi okraji onstran Mure. Keiterjeva karta Štajerske dežele iz l. 1829 še šteje Apače k slovenskemu ozemlju.

Pa tudi gospodarski interesi zahtevajo priklopitev Apačke kotline k državi SHS. Od nekdanje že obstoje med prebivalstvom severnega dela glavarstva ljutomerskega in med prebivalstvom Apačke kotline ozki gospodarski stiki. Prebivalci obmejnih občin glavarstva ljutomerskega morajo vsled pomanjkanja lastnih mlinov uporabljati murske mlino ter mlino ob murskih kanalih v Apački kotlini.

Vsi ti momenti zahtevajo priklopitev Apačke kotline k državi SHS, in to je tem lažje, ker je tamonjnje prebivalstvo skoro brez izjeme večje slovenskega jezika.

Tedenske novice.

Današnja številka je prva, ki se je natisnila v novi tiskarni „Panonija“ v Gornji Radgoni. Naše uredništvo se je pretečeno soboto preselilo iz Maribora v Gornjo Radgono. Prosimo, naj se vsa pisma uredništvu naslove v Gornjo Radgono. Skrbeli bomo, da se bo list v bodoče kar najbolj posvečal krajevnim zadevam našega Pomurja. Prosimo prijatelje lista, da nam pridno poročajo novice iz domačih krajev. Naš namen je, list po vsebini in obliki spraviti na višek. Upamo, da nas bodo pri tem podpirali vsi, katerim je res na srcu blaginja našega ljudstva in ki se z dobro voljo posvečajo narodnemu in političnemu delu.

Visoke stroške nam povzročajo izdajanje lista. Radi tega smo ustavili doposiljanje vsem, ki niso poravnali naročnine. Če hočemo list vzdržati, moramo pridobiti nove naročnike. Prosimo prijatelje lista, da ob vsaki priliki agitirajo za list. Čim večje bo število plačujočih naročnikov, tem bolj bo lahko list ustrezal zahtevam, ki jih čitatelji stavijo nanj. Stojimo na stališču, da obmejni pomurski kraji morajo imeti svoje glasilo. Za omikani svet je število listov merilo ljudske omike. Naš list je z poldrugetletnim obstojem dokazal, da je potreben in je dolžnost vseh poštonomislečih pristašev, da ga podpirajo.

Nemci in naše meje. Zadnja „Deutsche Grenz-wacht“ razmišlja v uvodnem članku dosedanje delo razmejitvene komisije in ga ocenjuje s stališča nemških zahtev. Njena izvajanja izzve v zaključku, da je edina mogoča naravna meja med severom in jugom, med Nemci in Jugoslovenci — Pohorje. To skuša utemeljiti z dokazi zgodovinskega, gospodarsko-političnega, prometnega in narodnostno kulturnega značaja. Članek končuje s pomenljivimi besedami: „Mi spodnje-stajerski Nemci upamo in zaupamo v bodočnost. Za nas veljajo besede: „Človeška pravica vedno zmaga; ako ne danes, pa jutri!“ Ali mi — to in onstran nove meje — ne bomo držali rok križem, ne bomo samo upali, ampak bomo nadaljevali smotreno in temeljito nemško delo. Naj nikdo ne spravlja v naše vrste strankarskih sporov in cepidlačjenja. Naše največje, da, edino geslo mora biti: „Mi smo Nemci in Nemci hočemo ostati.“ To niso prazne besede, to je tisočletni program velikega, samozavestnega naroda. Nemce rešuje smotreno in temeljito delo. Kljub raznoterim političnim, zgodovinskim, zemljepisnim razlikam so enotna narodnost, ki se ne da več cepiti. In mi? Naš mali slovenski narod? Ali nas je izpametoval poraz na Koroškem in v Rapallu? Naše glavno, da, največje geslo je: Mi smo liberalci, mi smo klerikalci, mi smo internacionalci. To, kar smo delali več ko tisoč let, delamo tudi zdaj: hlapčujemo tujim idejam in tujim smotrom.

Italijani so ratificirali rapalsko pogodbo med Jugoslavijo in Italijo.

Na ustanovitev okrožnega sodišča za Prekmurje mislijo izvestni krogi. To sodišče naj bi imelo svoj sedež v Murski Soboti. Vsekakor je treba pozdraviti misel, da se za naše kraje ustanovi okrožno sodišče. Menimo pa, da je Prekmurje samo premalo za samostojno okrožno sodišče. Sploh se moramo iznebiti predsodka, da je Prekmurje tako ločena pokrajina, da bi mogla imeti sodno ali politično samopravo. Ozemlje to in onstran Mure je zemljepisna in gospodarska celota, ki so jo samo zgodovinski vzroki raztrgali na dva kosa. Sedaj, ko pripada Prekmurje jugoslov. državi, moramo smotreno delati na to, da se zbrisejo razlike, ki jih je povzročila ta razcepjenost in nadovežejo pretrgane gospodarske vezi. Prekmurje je vsled nove državne pripadnosti odsunjeno od severa in teži proti jugu, zato se tako-rekoč izteka v kotlino med Muro in Dravo, katere bistven del so Slovenske Gorice. Železnica Hodoš—Murska Sobota se bo morala nadaljevati preko Ljutomerja in odtod spojiti s progo Kotoriba—Maribor. Pri ustanovitvi novih učilišč, zavodov, sodišč in upravnih oblasti si moramo vedno staviti pred oči enotnost Pomurja. Radi tega zahtevamo okrožno sodišče, ako se že kedo resno peča s to namero, ne samo za Prekmurje, temveč za vse ostale k Muri težeče kraje, t. j. spodnji del Slovenskih goric in Mursko polje. Vprašanje sedeža novega okrož. sodišča s tem ni rešeno. Zaenkrat nima noben trg v tem okrožju pripravnih prostorov za novo sodišče in kaznilnico, stanovanj za uradnike itd. Radi tega so taki načrti samo še godba bodočnosti. Mi moramo delati na to, da se čimprej izpolnijo prometne vrzeli, da se zgradi most, spoje ostanki železniških prog zgrade nove ceste in osnuje dobra kmetijska šola. Gospodarski razvoj te pokrajine, ki vsled raztrganosti prometnih vezi pada vedno globlje pod normalno stanje, si bo v nadaljnjih desetletjih ustvaril gospodarsko središče in odločil med Mursko Soboto in Ljutomerom. Mi, ki stojimo v prvih začetkih te nove usmeritve, moramo skrbeti samo za potrebne pogoje. Sicer pa vprašanja okrož. sodišča za Prekmurje ne smatramo za aktualno.

Pogodbo z Italijo je podpisal tudi minister dr. Korošec, naglašujoč krivico, ki se je zgodila s tem nasilnim sporazumom zlasti slovenskemu narodu. Ker pa položaj zahteva, da se narodu in državi zagotovi mir s sosodi in pospeši notranji razvoj države, podpisuje rapalsko pogodbo s protestom in s težko boleščo v srcu.

Zopet nov poraz. „Jugoslavija“ poroča iz Beograda, da čaka našo državo nov poraz pri razdelitvi železniškega parka med nasledstvene države.

vsicem spletak antantnih zastopnikov pri reparacijski komisiji na Dunaju bo dobila Jugoslavija samo 25 lokomotiv, dočim jih bo Nemški Avstriji dodeljeno 150. Kakšni pospanci zastopajo našo državo pri reparacijski komisiji na Dunaju?

Italijani se umikajo, Italijan zaseda. Italijanska vlada je baje zagotovila naši beograjski vladi, da bodo italijanske čete že tekom decembra t. l. zapustile ona dele zasedenega ozemlja, ki pripadejo Jugoslaviji. Medtem pa poročajo, da je d' Annunzio zasedel nadaljna dva otoka, Silho in Olib.

Z bombami nad Slovence. V hotelu „Central“ v Gorici se je vršila neka slovenska prireditelja. Laški divjaki so to priliko izkoristili in so vrgli v dvorano bombo. K sreči bomba ni eksplodirala. Med gosti je nastala velika zmeda. Na ta način kažejo Italijani svojo naklonjenost do novih državljanov slovenske narodnosti. Svaka sila do vremena!

Koroška glasovalna komisija je zapustila Celovce in se razšla. Slovenska Koroška je s tem popolnoma v oblasti Avstrije. Da je bil konec lepši, je plebiscitna komisija opozorila Avstrijo, da je dolžna ščititi slovensko narodno manjšino. Vlada je takoj podala posebno izjavo, kjer zagotavlja popolno varnost manjšin. Ta varnost bo obstajala v tem, da bodo Nemci mirno trpeli nemškutarje, dokler se njih otroci ne izprevržejo v „čistokrvne“ Nemce, kakor n. pr. v Celovcu in drugod. Ako ne bo naša vlada potem mednarodne kontrole ščitila koroških Slovencev, bo čez par desetletij Koroška tisto, kar je bila še nedavno berlinska okolica, kjer so učenjaki iskali zadnje ostanke polabskih Slovencev kakor kakšno redkost za muzej. Ne pozabimo na Koroško!

Radičevci in državno jedinstvo. O Radičevi pučki stranki je znano, da je med hrvaškimi kmeti agitirala proti državnemu jedinstvu in se zavzemala za posebno hrvaško republiko. Del te stranke pa se je v zadnjem času izpreobrnil in je pripravljen sodelovati pri izgradnji naše države. Ta vest, ako je povsem zanesljiva, pomenja važen preobrat v hrvaški kmetijski politiki.

Nemci na Češkem. 8. novembra t. l. je minilo 300 let, kar so bili Čehi na Beli gori blizu Prage premagani in potolčeni. Trideset let je na to divjala vojna in hlapci nemških Haburgovcev so pomorili vse, kar je bilo češkega. Samo en milijon Čehov je ostal na sedanji češki zemlji. Takrat so se naselile na Češkem velike množice Nemcev, ki so zasedle zlasti s. v. del dežele. 298 let so skrbeli dunajski vladarji, da so nemški naseljenci uživali kar največ pravic in v zahvalo so bili češki Nemci najstrastnejši sovražniki Slovanov, zlasti Čehov. Po prevratu so ti kraji pripadli češkoslovaški republiki. Vlada pa je hotela pokazati, da je Čeh bolj človečanski kakor Nемец in jim je dala vse pravice. Radi te pristno slovenske popustljivosti so češkim Nemcem vzrasli grebeni in so začeli povsem odkrito rovariti proti republiki. Že zadnjič smo poročali o dogodku radi Jožefovega spomenika v Toplicah. Na to so nastopili novi zapletljaji. V Chebu so Nemci razbili in uničili češko manjšinsko šolo. Postali so silno drzni in celo streljali na češke vojake. To je vzbudilo ogorčenje po vsej državi. V Pragi so se zbrale velike ljudske množice in je prišlo do ostrih nastopov proti Nemcem. Razbili so šipe na nemških poslopjih, pretikali po hišah in najdene habsburške slike nosili na policijo, preprečili izhajanje nemških praških dnevnikov ter izsilili češke predstave v nemškem gledališču. Izgredi so trajali dva dni in le z težavo se je vladi posrečilo vzpostaviti red in mir. V Pragi se je tedaj ponovil 13. oktober v Mariboru. Divjanje ulice moramo obsojati, toda ogorčenju čeških mas ne manjka upravičenosti. Dogodki so tudi za nas zanimivi. Nemci nam kaj radi očitajo, da ne spoštujemo dovolj nemških narodnih manjšin v Jugoslaviji. Dogodki v Chebu nam dokazujejo, kako postopajo Nemci s češkimi manjšinami celo na tleh češkoslov. republike, tem bolj še na Dunaju in drugod. So pa tudi nauk za vlado, tako za češko kakor za našo, da se dobrosrčnost nasproti sovražnikom države vedno maščuje.

Prekmurški župani so izrazili povodno madžarske ratifikacije trianonske mirovne pogodbe, s katero je Prekmurje stalno pripadlo Jugoslaviji, preko deželnega predsednika kraljevski hiši svojo udanost in zahvalo. Ministr. predsednik dr. Vesnić se je deželnemu predsedniku zahvalil za to udanostno izjavo.

Paketni promet z Madžarsko, Čehoslovaško, Bolgarsko, Švico in drugimi evropskimi državami razen Grške, Poljske, Rumunske in Turške, je pod pogoji, ki veljajo za promet z inzmestvom, zopet odprt.

Položaj na Grškem. Kakor smo že poročali, je pri volitvah propadel dosednji voditelj grške politike Venizelos. Zmagala je stranka bivšega kralja Konstantina, ki ga je Venizelosostra stranka med vojno izgnala. Takrat je bila ogromna večina prebivalstva proti Konstantinu. Položaj na Grškem je postal nevaren. Dne 28. t. m. se vrši glasovanje o tem, ali se naj Konstantin povrne na prestol ali ne. Vojaštvo je večinoma proti Konstantinu. Pričakovati je hudih notranjih bojev. Velesile so proti Konstantinovemu povratku, ker je ta zastopal protiantantno politiko. Dogodki na Grškem so za Jugoslavijo važnega pomena, ker je Grška naša soseda in zanesljiva zaveznica.

Dr. Trumbič odstopil. Zunanji minister dr. Trumbič je dne 21. t. m. podal ostavko. Utemeljuje jo s tem, da je jadranski spor končan in da je s tem njegova naloga dovršena. Kot namestnik zunanjega

ministra se navaja dr. Ninčič, dosednji minister za trgovino in obrt, vendar ta vest še ni potrjena. Proti dr. Trumbiču so se dvignile v zadnjem času razne obtožbe. Dolžili so ga, da ni imel v razmerju z Italijo popolnoma čistih rok, da je reševal Dalmacijo na račun slovenske zemlje itd. Kolikor so te obdolžitve osnovane, bo pokazala bodočnost. Danes smo preveč pod vtisom rapalskega poraza in preredi zapadamo v zmote. Dr. Trumbič je nekaj predstavitev nasilnega miru z Italijo in zaradi tega udrihajo po njem vsi, ki hočejo imeti krivce v osebah in ne v naših razdrapanih razmerah, katere so postavile na državno krmilo celo vrsto nesposobnih politikov.

Tudi ostali ministri odstopijo? Iz Beograda poročajo, da se osrednja vlada že pripravlja na spremembe, ki jih prinese usodopolni 28. november. Kakor hitro bo ugotovljen izid volitev, bo celokupna vlada podala ostavko. Bodoča vlada bo najbrž koalicijska, t. j. sestavi jo tista strankarski blok, ki bo izšel najmočnejši iz volilne borbe. Ali bo to v korist ustavodaj, je drugo vprašanje. Brez dvoma bo tudi opozicija zelo močna in tako se bo nadaljevalo delo — nedelo Narod. predstavništva slabega spomina.

Naš bodoči prestolonaslednik bo v slučaju, ako ne bi Aleksander imel otrok, princ Svevlad, sin princezinje Jelene. Jelena, hči našega kralja Petra I. je bila omožena z ruskim velikim knezom Ivan Konstatinovičem, katerega so boljševiki ubili. Jelena je bila v zadnjem času v Beogradu. Princ Svevlad je star šele 9 let.

„Matica Hrvatska“. Vsem slovenskim izobražencem v Pomurju naznanjam, da sprejemam člane za „Matico Hrvatsko“. Ravnokar so izšle knjige za l. 1919 in sicer: dr. Tučan, Naše rudno blago; Cihlar Nejahev, Veliki Grad (povesti); Dimović, Kraljević Marko (drama). Članarina je bila povišana na K 32. Dobavim tudi starejše publikacije, kolikor niso razprodane. Z ozirom na splošno draginjo je cena dotičnih knjig malenkostna. Prijave do 15. decembra t. l. — B. Borko, Gornja Radgona, kot poverjenik „Matice Hrv.“ za pomursko okrožje.

Preselitev. Invalidski oddelek poverjenišva za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo se preseli 11. t. m. iz dosedanjih uradnih prostorov v palači deželne vlade v St. Petersko vojašnico, 1. nadstropje (vhod na voglu proti deželni bolnici ua St. Petersko cerkvijo. Istočasno se preseli tjakaj tudi oddelek za nakazovanje voj. pokojnin, invalidnin in preskrbnin, ki je bil doslej nastanjen v barakah na Kodeljevem ter Komisija za preskrbo vračajočih se vojn timer iz dosedanje pisarne na Gradišču št. 4. Invalidski oddelek bo imel svoje lastno vložišče. Vse vloge, ki se tičejo vojaških pokojnin, invalidnin, preskrbnin (za voj. vdove in sirote), zdravljenja in šolanja invalidov, oddaje trafik, podpor vseh ekonomskih in upravnih zadev invalidskih zavodov, vseh zadev dobrovoljcev in sploh glede vseh vprašanj, ki spadajo v omenjene referate, je oddajati odslej v novih uradnih prostorih v St. Peterski vojašnici. Naslov oddelka: Poverjenišvo za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo, invalidski oddelek. Komisija za preskrbo vračajočih se vojn timer bo poslovala kakor doslej samostojno. Radi ureditve pisarn bo mogoče sprejemati stranke šele od pondeljka, 15. novembra, t. l. dalje ob dosedanjem času (10.—12. ure).

Nekateri finančni stražniki so nam poslali dopis, kjer zavračajo trditve v naši notici „Tihotapstvo zopet cvete“ v 33. številki. Če se je z dotično kritiko naših obmejnih razmer komurkoli zgodila krivica, tedaj to lojalno popravljamo. Toda gospodom povemo na uho sledeče: Popravki se pošiljajo v obliki, katero določa tiskovni zakon. Dopis, ki smo ga prejeli, je pisan v takem tonu, da ga bomo oddali na pristojno mesto, ker se taki dopisi, opremljeni z uradno številko, ne smejo doposiljati uredništvom listov, ki hvala Bogu ne spadajo pod kompetenco finančne oblasti. Gospodje se bodo morali naučiti, da ima časopisje pri vseh omikanih narodih važno nalogo, da zastopa javno mnenje, kritizira javne razmere in pobija nezdrave pojave. Pri tem se ne more ozirati na posamezne osebe in je zanj merodajen samo zakon. Naš dopisnik je v dotičnem dopisu ugotovil ljudsko govoricu in pozval oblasti, naj pazijo na podrejene organe. Povdarjamo še enkrat, da nismo pavšalno sumničili finančne straže in da nam to niti na misel ne pride, zakaj dejstvo je, da je v vrstah obmejne finančne straže mnogo vrlih in zanesljivih mož, katerim morata biti država in ljudstvo hvaležna za njihovo odgovorno službo. Če je bila dotična notica zmotna, pa ni bila slabo mišljena, in dotični gospodje imajo najmanj pravice očitati dopisniku obrekovanje, ko se sami ne morejo povzpeti nad surovi ton. Za nas je bil in ostane merodajen interes države in ljudstva. Izrastke v upravi bomo najodločnejše pobijali in se zavarujemo enkrat za vselej pred surovimi „uradnimi“ popravki.

Pristopajte k „Jugoslovanski Matici“!

Domače vesti.

Gornja Radgona. Dne 22. t. m. je umrla 19letna Antonija Kupljen. Pred tremi tedni je umrl njen krušni oče krojač Lipič. — Pretečeno nedeljo se je v Lomanoših splašil konj tukajšnjega gostilničarja g. Vavpotiča. Voz se je zvrnil in pod njim sta obležali gospe in hčerka. Gospej je zlomilo roko. — Tombolo je priredilo kmetijsko bralno društvo v prid društveni knjižnici. Vršila se je v nedeljo ob 3. uri popoldne. Pevski in tamburaški zbor je pripomogel k uspehu prireditve. Udeležba je bila nepričakovano številna. Tombola sama se je izvršila v vzornem redu. Prinesla je skupaj z licitiranim zajcem in petelinom okoli 1600 K čistega dobička. — Politično obrtno oblast opozarjamo, da več gornjeradgonskih obrtnikov nima nobenih napisov. Ker je to v nasprotju z določili obrtnega reda, naj se jih prisili, da napravijo napise v državnem jeziku. — Osebni promet med Gornjo Radgono in Radgono je skoraj neomejen. Tako se je Radgončanom tudi ta želja izpolnila.

Gornja Radgona. V torek zvečer so se pojavili na oglasih in po brzojavnih drogih volilni lepaki, na katerih ni bil označen ne izdajatelj in ne tiskarna. S temi letaki se na nesamostojen način, z lažjo in brezprimerno surovostjo, agitira za „samostojno“ stranko. Bedasti in zlobno preračunjeni očitki, ki jih je pisec teh letakov vrgel na tukajšnje vodilne krščansko-narodne osebe, na Gospodarsko zadrugo in Posojilnico, so bili tako značilni, da je postalo takoj jasno, kdo da se skriva za to nesramno volilno agitacijo. Človek, ki je sestavil besedilo lepaka je v svojem slepem sovraštvu do Kmetijske zveze in njenega voditelja dr. Korošca šel tako daleč, da mu je očital delovanje za Veliko Srbijo, kar je zlasti tu na meji voda na mlin protidržavnih hujskačev. Letaki so bili tiskani v nemški tiskarni v Radgoni, torej na avstrijskih tleh. Radi tega je državno pravništvo potom politične oblasti odredilo zaplenbo teh lepakov in so jih v sredo orožniki iskali po hišah. S tem je Samostojna pokazala, da ji je vsako sredstvo dobro, tudi protisrbsko rovanje, samo da v zadnjem trenutku zmede omahljive volilce. To je bilo tudi pričakovati od stranke, ki je omogočila politično življenje najbolj zaigranim štajercijancem Wratschkotu, Pascoli, Jaunigu in neštetim drugim. Za republikanskimi lepaki socialistov smo dobili protidržavne samostojnežev! Tako daleč se izgubi stranka, čije steber postanejo vojni dobičkarji najgršega značaja!

Gornja Radgona. Dne 5. decembra ob 4. uri popoldne priredi tukajšnje bralno društvo v posojilniški dvorani Miklavžev večer. Na sporedu je igra „Ptičji kralj“, pri kateri sodelujejo učenci šentpeterske šole. Bralno društvo pa vprizori enodejanko „Začarano pismo“. Nastopita tamburaški in pevski zbor, na to pa se začne prvi Miklavžev večer z Miklavžem in parklji ter razdeljevanjem daril. Darila za otroke se sprejemajo vsak dan od 8—12 ure dopoldne v Posojilnici. Čisti dobiček gre v prid ubogim šolskim otrokom.

Ljutomer. Zabavni večer ki ga je 14. t. m. priredilo „Pevsko društvo“ v gostilni Sterman je bil zares zelo zabaven. V razvedrilo so nam bile lepe narodne ter umetne pesmi in pesmice, proizvajane pod spretnim vodstvom g. Zacherla. Nad vse pa je ugajal občinstvu sopran-solo ge. Lumirjeve. — V burki „Kakšen gospod, tassen sluga“ nas je pa najbolj zabaval gosp. Horvat; igral je izvrstno svojo smešno ulogo vojaka Lipeta. Istotako zasluži priznanje gosp. Komac kot sluga Matijček in g. Mat. Seršen kot vpokojeni polkovnik Radinski. Ostalim igelcem tudi pohvala.

Apače. Dne 22. t. m. je tukajšnje orožništvo aretiralo tolpo, ki je meseca julija l. l. pri posestnikih Bauman in Jož. Lečer v Lugacu št. 46 ukradla vole in jih spravila preko mosta v Cmurek. Kakor je marsikomur v spominu, se je morala takrat naša obmejna straža umakniti, ker so bili tolovajski tihotapci dobro oboroženi. Glavar te družbe je znani tihotapec Fink, doma od Marije Snežne. Aretirance so spravili v Maribor.

Apače. V občinah, ki so jih naše čete zasedle pred izpraznitvijo Radgone, še vedno niso določeni gerenti. Radi tega vsa občinska uprava stoji. Dosedanji župani nočejo sprejemati slovenske uradne pošte. Radi zastoja obč. uprave je otežkočeno delovanje političnih, davčnih in finančnih oblasti. Te razmere v obmejnih občinah nam zelo škodujejo. Ljudstvo pričakuje, da bodo Avstrijci zopet zasedli desni murski breg. Od naše strani se nič ne stori, da bi se uprava izboljšala in prebivalstvo podučilo, da se Jugoslavija pod nobenim pogojem ne odreče določbam mirovne pogodbe in niti za korak ne odstopi od Mure. Nemški napisi še vedno niso izginili. Agitatorji prihajajo čez Muro in hujskajo ljudi. Iz Slovenskih goric, celo iz Medžimurja in Središča, pri Apačah in v Gornjem Cmureku pridno tihotapijo čez mejo žrebeta in konje. Tudi zastražena je meja veliko preslabo. Čas bi že bil, da bi se v Gornji Radgoni odprla samostojna politična ekspozitura za mursko obmejno pokrajino, ker leže Ljutomer in Maribor predaleč zunaj.

Izjava. G. Korošec je podal izjavo, da je gđ. Menhartovi izrečno ukazal izobesiti letak Samostojne kmet. stranke v izložbenem oknu tobačne glavne zaloge, ki se nahaja v njegovi hiši in da ni imejteljica te zaloge gospa Kosijeva s tem v nobeni zvezi.

Gospodarstvo.

Banke rastejo, kmet se seli. Dr. Korošec je na svojih volilnih shodih opozarjal, da se premalo zavedamo nevarnosti, ki preti našemu ljudstvu od domačega kapitalizma. Kdor natančneje zasleduje naše narodnogospodarske razmere, bo temu pritrnil. Opažamo dvojce: obstoječe banke so že opetovano povečale svojo osnovno glavnico. Osnovanih je bilo več novih bank oziroma podružnic. Kljub živahnemu napredovanju domačega bankirstva pa vendar tožijo kmetje, mali trgovci in obrtniki, da je v prometu vedno manj denarja. Kam gre? Banke ga imajo večinoma za kredit dobičkanosnim velepodjetjem. Obrat zahteva v današnjih razmerah tako ogromen kredit, da mu posamezniki ali delniške družbe niso kos. Radi tega banke skrbje, da se v njihovih blagajnah steče kar največ denarja in ta potem preide v podjetja, odkoder se vrača z krasnim dobičkom. Stevilna podjetja prehajajo polagoma v lastnino bank. Ker pa manjše banke ne zberejo dovolj kapitala, so odvisne od večjih, ki jim ga plodonosno nalagajo, zopet z dobičkom za sebe. Tako se ves kapital steka v oblasti par velikih bank, ki imajo vze vsega narodnogospodarskega življenja v državi. Na drugi strani pa opažamo, da mali podjetnik vsled pre slabega kredita peša. Mali trgovec se večkrat peča z verižništvom, da si olajša konkurenčni boj. Kmet vsled slabih gospodarskih razmer leze nazaj v dolgove. Vendar je tudi zadolževanje otežkočeno, ker imajo posojilnice slab promet, radi tega malo denarja na razpolaganje, kmet je prisiljen iti s trebuchom za kruhom. Iz ubožnejših delov Hrvatske, Gorenjske, Prekmurja in drugih pokrajin odhajajo zadnje dni novi izseljenci v Ameriko. Amerikanci se ne vračajo radi, ali pa se takoj pripravljajo na drugo pot čez morje. Nižji sloji jugoslov. naroda propadajo, domači kapitalizem pa pod krinko „nacionalizacije“ in drugih podobnih zvijač nadaljuje pogubno delo nemško-madžarskih kapitalistov in veleposestnikov. Najboljše karte pa vedno ostanejo — židovski internacionali.

Ustanovitev keramične šole. Odbor za ustanovitev keramične strokovne šole na Murskem polju nam poroča, da je njegovo delovanje prekinjeno, ker vlada še vedno ni rešila zadeve glede nakupa radgonske mestne opekarne v Borecih, ki je z njo v zvezi nameravana ustanovitev keramične šole. Kakor znano, je boreško opekarno kupila tvrdka Plevčak. Lamar in drug v Krapini, pri nakupu pa se nista ne prodajalec ne kupec ozirala na gotove obveznosti v smislu mirovne pogodbe. Radi tega odločuje o veljavnosti te kupne pogodbe ljubljanska deželna vlada.

Popolen propad ruskega gospodarstva. Iz Rusije prihaja zelo značilna vest, da je boljševiška vlada odpravila — denar. Znano je namreč, da je vrednost boljševiškega denarja tako padla, da je bilo treba za malenkostni predmet, ki je prej stal 5—10 kopejk, odšteti več tisoč rubljev. Tako je na pr. stal majhen kolač kruha 700 rubljev, posamezna številka časopisa celo 1000 rubljev, obleka čez 100 tisoč rubljev itd. Trgovina je bila ob takih razmerah nemogoča, saj si je moral kmet nabasati polne žepke denarja, če je hotel knpiti škatlo vžigalic. Vrednost rublja je končno tako globoko padla, da je bil papir za zavijanje tobaka mnogo dražji, kakor pa enaki kup boljševiških bankovcev. Ker tudi druge države niso sprejemate boljševiških rubljev, so moskovski finančniki uvideli, da najhujše nasilje ne more več rešiti njihovega denarja in so ga odpravili. Na mesto denarja dobe stranke nakaznice za nakup živil in drugih potrebščin. To pomeni, da bo morala kmetica, ki so ji zmanjkale vžigalice, prinesiti krajevnemu sovjetu par kurjih jajc ali merico pšenice, zraven pa potrdilo, da je obitelj komunistična, nakar ji bodo po dolgem ča-

kanju izdali nakaznico na eno škatlo vžigalic, ki jih bo dobila po še daljšem čakanju v sovjetskem skladišču, ako ne bodo med tem — zmanjkale. Doma pa bodo cel dan prezebali otroci, zaman brskajoč po pepelu, da bi našli kaj toplote in kakšen gorek grizljaj. Letošnja zima na Ruskem bo nepopisno grozna. Tako daleč je spravil židovski boljševizem neuko rusko ljudstvo!

Naša nova tiskarna.

Ustanovitev nove tiskarne na naši severni meji pomenja važen napredek v narodno-gospodarskem in kulturnem oziru. Radi tega hočemo posvetiti naši novi tiskarni par vrstic. Tiskarna, ki je dne 1. novembra t. l. začela v Gornji Radgoni s polnim obratom, ima ime „Panonija“. To ime je marsikateremu domačinu tuje, zato se najprej ustavimo pri njem. Panonija se je zvala rimska dežela, ki je ležala v glavnem na današnjem slovenskem ozemlju med Muro, Dravo in srednještajerskim pogorjem. Raztezala se je doli na Hrvatsko. Njene meje so se večkrat izpreminjale. Toda Slovencem, ki so se par stoletij pozneje naselili na panonskih tleh, je ostalo ime panonski Slovenci. S tem imenom so v splošnem označevali pomurske Slovence, t. j. prebivalstvo Muro-polja, Prekmurja in spodnjega dela Slov. goric. Več ko tisoč let je bilo treba, da so se prekmurški Slovenci združili s štajerskimi Slovenci. Ta starodavni značaj naše ožje domovine so hoteli ustanovitelji povdariti z imenom nove tiskarne. Na ustanovitev nove tiskarne smo mislili že takrat, ko se je moral naš list „Murska Straža“ boriti z raznimi težkočami v nemški tiskarni v Radgoni. Tembolj pereča je postala zadeva po mednarodni odločitvi, da se mesto Radgona odtrga od slovenskega Pomurja. Sestala se je takozvana komanditna družba, kateri je dal ime Fr. Jerebič, ki je takoj naročila stroje za novo tiskarno. Šlo je za to, ali naj se tiskarna postavi v Ljutomeru ali pa v Gornji Radgoni. Končno je padla kocka za Gornjo Radgono. Tiskarski stroji najnovejšega tipa so se naročili pri tvrdki Kaiser v Mödlingu pri Dunaju. Medtem je družba vzela v najem in preustrojila za tiskarno del enonadstropne hiše pokojnega gornjeradgonskega odvetnika dr. Goričkega. Ampak strojev ni bilo od nikoder. Naročili so jih oktobra 1. 1919, februarja letošnjega leta, so prispeli v Lipnico in tu ležali do septembra. Krivi so bili nasprotniki slovenske tiskarne in slovenskega napredka sploh, ki so iz Radgone vplivali na avstrijske obmejne oblasti, da so delale najrazličnejše težave. Šele septembra so jih spravili v Radgono in tam so zopet ležali 3 tedne. Naslednje tedne je bil glavni tiskarski stroj montiran. Pogled v mlado tiskarno nudi zanimivo sliko. Tiskarna je zavzela tri dvorane: strojnico, stavnico in skladišče papirja in drugih potrebščin. V strojnici poganja električna sila iz radgonske (torej inozemske) elektrarne velik tiskarski brzostroj, modernega tipa, ki lahko natisne v eni uri do 1500 iztisov našega lista. Zraven je mali stroj tzv. „Tiegel“, ki se rabi za tiskanje manjših tiskovin, vizitk, zavitkov itd. Tu je tudi stroj za rezanje papirja spenjalni stroj in lepo moderno opremljena knjigovoznica z vsemi potrebnimi pripomočki za obrat v večjem obsegu. Stavnica ima lepo razvrščene stelaže, ki so napolnjene s črkami najrazličnejših vrst. Tiskarna je dobila, kar se ume samo po sebi, tiskarniško koncesijo, povrh pa še koncesijo za knjigarno in papirnico. Ravnateljske posle vodi g. Milan Slaje. Faktor je domačin g. Ivan Sušec, strojnik tudi domačin g. Schreiber. Zaenkrat sta pri tiskarni zaposlena 2 črkostavca in 1 učenec ter dve pomožni moči. V nadstropju posloplja dr. Goričkega je pisarna ravnateljstva ter uredništvo in upravništvo „Murske Straže“. Knjižgarna in prodajalnica papirja pa se nahaja na Glavni cesti št. 7. nasproti Gospodarski zadrugi. Knjižgarna se še nahaja v povojih, toda zaloge papirja in šolskih ter pisarniških potrebščin so precej bogate. Tako je na skrajni meji naše domovine stopila v življenje nova industrija, ki bo imela vpliv na razvoj krajevnih kulturnih razmer. Okrog tiskarne se navadno razvija plodonosno izobraževalno delo potom tiska. Knjižgarna s svojo izložbo mika prijatelje knjig in zanima tudi one ki sicer ne bi kupovali knjig in časopisja. Moderno opremljena tiskarna je bila za naše kraje brez dvoma zelo potrebna. Maribor in Ptuj sta preveč oddaljena, prometne zveze pomanjkljive. Tiskarni v M. Soboti in Dolnji Lendavi sta majhni in starejšega tipa. „Panonija“ odgovarja vsem zahtevam dobre tiskarne na deželi. Izhajajoč prvokrat izpod njenega tiska, jo „Murska Straža“ pozdravlja in priporoča našim uradom, korporacijam in vsemu občinstvu.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odgovorjujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki špeciální steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagaju pravé Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 18 K. Prava želodec okrepujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Štubica donja, Elsatrg št. 326, Hrvatska. Kdor želi da se mu pošljejo Elza-izdelki v Avstrijo, naj naslovi naročilo na: Apotheke „zum heil. Geist“ Versand-stellé Epl 326. Wien I. Nibelungengasse 2. A.

Razne vesti.

Biki in anarhisti. Mesto Barcelona v Španiji slovi po svetu kot gnezdo najhujših anarhistov. Vsak čas so se dogajali atentati z bombami. Vlada je brez uspeha menjavala policijske komisarje, nobeden ni bil kos svoji nalogi. Končno je postavila za šefa policije slovitega bikoborca Mazzantinija, ki je na glas, da je pobil več stotin najbolj besnih bikov.

Ta mož sedaj kroti barcelonske anarhiste. Pravijo, da je v mestu zavlada mir.

Kakšno vreme bo prihodnje leto. Vremenslovci prerokujejo, da bo prihodnje leto nastopila posebna izprememba vremena. To prerokovanje utemeljujejo na odkritju dunajskega profesorja Bruknera, ki hoče dokazati, da se vsakih 35 let vreme ponavlja in sicer je prva polovica suha in vroča, druga pa mrzla in vlažna. Zadnjikrat je bilo suho in vroče v

polciklusu, ki je padel med leta 1836 do 1902. Marsikdo se bo spominjal, kako lepa in topla leta smo imeli koncem prejšnjega stoletja. Na podlagi te Brucknerove domneve lahko upamo, da so deževna poletja minila in da bomo imeli prihodnjih 17 ali 18 let lepo poletno vreme. Seveda so mogoče tudi izjeme; tako je bilo v prejšnjem vročem razdobju l. 1891 zelo mrzlo.

GOSPODARSKA ZADRUGA ZA PREMURJE, MURSKO POLJE IN SLOVENSKE GORICE R. Z. Z O. Z. V GORNJI RADGONI

ima v zalogi po najnižjih dnevni cenah razno manufakturno blago za moške in ženske obleke, barhente, vseh vrst platno, špecerijo kakor kavo, riž, čaj, sladkor, papriko, milo, sodo itd. — Vseh vrst moko, zdrob, otrobe.

Kupuje pšenico in vse poljske pridelke po najvišjih cenah. Velika zaloga poljedeljskih strojev in vinskih sodov vseh velikosti.

Posreduje pri nakupu večjih strojev in obrtniških potrebščin. Zaloga tesanega lesa in desk vseh vrst.

Zadruga posluje samo s člani.

Glavna trgovina in pisarna v lastni hiši v Gornji Radgoni. Dosedanji promet: 340.000.000 K.

Podružnice: Križevci pri Ljutomeru, Murska Sobota, Dolnja Lendava, Cankova.

Rezerva: 500.000 K.

Proda

se posestvo obstoječe iz vinograde, njiv in sadnosnika z gospodarskim poslopjem. Possestvo meri nad tri orale in se nahaja ob lepi cesti. Janez Konjiček v Rožičkem vrhu št. 29. pošta Sv. Jurij ob Ščavnici.

Na prodaj

en voz (Steyrerwager) popolnoma nov, ena otročja postelja z žimnico (Gitterbett), en perilni aparat iz cinkastega pločnika (Zinkblech) po zmerni ceni. Vpraša se v Gornji Radgoni, Gornji griz št. 3.

Proda se lep vinograd

v bližini Slatine Radenci, z vilo, viničarjijo, pohištvom, živino in vinom ter celim inventarjem za ceno 140.000 K proti takojšnjemu plačilu. Vpraša se na upravnishstvo „Murske Straže“.

GARJE

srbešico, kraste, lišaje uniči pri človeku mast proti garjam. Brez vonja in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo s poštnino K 15.— v lekarni **TRNKOZY** v Ljubljani.

Naznanjam prečistiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom, naročnikom ter vsem znancem, da sem se

preselil z kiparsko in zlatarsko delavnico za cerkveno umetnost iz Gaberja v Celje, Razlagova ul. 7.

Priporočam se za vsa v to stroko spadajoča dela v lesu in kamnu in restavriranja.

Spoštovanjem

Miloš Hohnjec

kip. in zlat. atelje v Celju.

M A S T I N

primešaj krmi; vsak teden eno pest, če pa se rabi kot nadomestilo za krmo tedaj pa dve pesti. Pet zavojčkov Mastina, prahu za pitanje zdrave, debele živine, za 6 mesecev za vsako živinč. Dobil je najvišjo kolajno v Londonu, Parizu, Rimu, Dunaju. Tisoče gospodarjev ga hvali in ponovno kupuje. Zahtevaj ga pri lekarnarju ali trgovcu, vsak ga lahko prosto prodaja. Ali pa piši lekarni **Trnkozy** v Ljubljani, Kranjsko, po 5 zavojčkov. Stane K 50.— s poštnino.

Miši, podgane, stenice, ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10.—, za podgane in miši K 10.—, za ščurke K 20.—, posebna močna tinktura za stenice K 12.—, uničevalec moljev K 10.— prašek za uši v obleki in perilu K 10.—, in K 20.—, proti mravljam K 10.—, proti uši pri perutnini K 10.—, prašek proti mrčesom K 10.— in K 20.—, mazilo proti ušem pri ljudeh K 5.— in K 10.—, mazilo za uši pri živini K 6.— in K 10.—, tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 10.—, mazilo proti garjam K 12.—. Pošilja po povzetju zavod za eksport. **M. Jünker, Zagreb, 45, Petrinjska ulica 3.**

PROTOKOL TVRTRA IVAN HAJNY, MARIBOR

Aleksandrova cesta 45 (nasproti glav. kolodvora) priporoča cenjenim posestnikom svojo veliko zalogo samo prvovrstnih poljedeljskih strojev kot: vitle, mlatilnice za ročni pogon, na vitel, žitne čistilne mline, trijerje ali žitne odbiralnike, slamoreznice, izvrstne sadne mline, grozdne mline, stikalnice, koruzne robkarje večje in tudi manjše, kakor slika kaše, reporeznice, univerzalne pluge, gnojnične črpalke, izvrstne pocinkane brzoparilnike v velikosti 50 do 160 l, železne kotle, bakrene kotle za žganje kuhati in stalne ter prevažajoče motorje. Priporočam tudi izvrstne mlečne centrifuge ali separatorje. Oskrbim slamorezne nože ter popravila vsakovrstnih strojev. Postrežba točna in solidna. Na pismena vprašanja dajem radevolje odgovor.

Samo 3 dni se vrši velika Samo 3 dni

razprodaja

angleškega, češkega in domačega zimskega sukna (štofov) za moške in ženske, barhentov po čudovito nizkih cenah! Kdor si še ni preskrbel za zimo, naj ne zamudi ugodne prilike! Trgovina J. Gizej, Gornja Radgona (poleg opekarne).

TISKARNA PANONIJA

F. JEREBIČ IN TOVARIŠI KOMANDITNA DRUŽBA
GORNJA RADGONA

P. n. Zupnijskim, občinskim, državnim in zasebnim uradom, šolskim vodstvom, trgovcem, društvom vlijudno naznanjamo, da imamo v zalogi veliko množino vsakovrstnih pisarniških in šolskih potrebščin, knjig znanstvene, nabožne in leposlovne vsebine, devocionalij itd. kakor tudi, da prevzememo v tisk in vezavo vse, v omenjene stroke spadajoča dela kakor: lepake, letake, kuverte s firmo, pisemski papir itd. Prodaja na drobno in na debelo. Sezname in cene naših zalog vsikdar na razpolago

KNIGOVEZNICA, KNJIGARNA, TRGOVINA S PAPIRJEM IN PIS. POTREBŠČINAMI NA DROBNO IN DEBELO

POSJOJILNICA V GORNJI RADGONI r. zadr. z n. z.

Hranilne vloge sprejme in jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta prez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih inzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštno-čkovnega urada v Ljubljani št. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Pojasnila na osebni kredit, na hipoteke, trgovske kredite in v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposojuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnih plačuje pri Posojilnici svoj dolg naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 kron. Prošnje za vknjižbo novih, kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure so vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 12. ure dop. Ako pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradi pošli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori so v lastni hiši, Glavna cesta št. 14, zraven kolodvora.